

DET SEPARERADE FOLKHEMMET

En kritisk studie av välfärdsnationalism, normativ svenskhet och de inre andra

Fördelar Sverigedemokraternas välfärdsnationalism offentlig legitimitet, resurser, synlighet och medlemskap asymmetriskt — så att vissa lagliga sätt att leva blir offentligt svenska, medan andra förskjuts mot privat tolerans, medicinsk problemkategori eller villkorad tillhörighet?

Studien antar inte att svaret är ja. Den prövar sex konkurrerande hypoteser, skiljer rättslig tillåtelse från offentlig normativitet och håller isär avsikt, mekanism, effekt och risk.

Huvudresultat: underlaget stöder starkast en samtida syntes av välfärdsnationalism, asymmetrisk pluralism och kulturell majoritarianism. Välfärdschauvinism är belagd på centrala områden. Underlaget räcker inte för att klassificera den aktuella modellen som fascism eller reviderad nationalsocialism.

Forskningsbrytdatum 29 juli 2026 · Sammanfattningen omfattar exakt 12 sidor. Fullständig bevisapparat, källregister och matriser finns i huvudstudien.

02 • SAMMANFATTNING

Frågan, metoden och bevisbördan

Volym I rekonstruerade Sverigedemokraternas samhällsmodell. Volym II gör något annat: den utsätter modellen för en kritisk prövning. Den centrala frågan är om nationen endast avgränsas utåt, eller också inåt — mellan den juridiskt inkluderade medborgaren och den person som inte ges samma auktoritet att representera Sverige offentligt.

Fyra bevisfrågorTre skiljelinjer

Avsikt: vad partiet säger sig vilja. Partiprogram är inte lag. Mekanism: vad en regel, budget eller institution gör. En mekanism är inte en uppmätt effekt. Effekt: vad som faktiskt har uppmätts. Symbolisk prioritering är inte automatiskt materiell rättighetsförlust.

Risk: vad som rimligen kan inträffa.

Källordning

Grundlag, lag, dom och riksdagsbeslut väger tyngst för rättsläget. Propositioner, utredningar och myndighetsuppdrag visar förslag och genomförande. SD:s egna dokument är styrande för vad partiet vill. Forskning används för begrepp och jämförelse; journalistik endast för daterade fall och offentliga reaktioner.

Hostile-reader-protokoll: varje bärande kapitel redovisar den kritiska propositionen, primärbeviset, det starkaste konservativa försvaret, den starkaste neutrala rättsliga läsningen, vad som är verifierat, vad som förblir hypotes och vad som skulle falsifiera slutsatsen.

Den viktigaste metodiska rättelsen

Volym II citerar inte Volym I som auktoritet för sakförhållanden. Primärkällorna har öppnats på nytt. Det har lett både till bekräftelser och korrigeringar: bland annat bredare parlamentariskt stöd för medborgarskapsreformen, en beslutskonstruktion som på vissa funktionshinderrelaterade områden går längre än SD:s tidigare underlag, och starkare originalbelägg för den inre andra än Volym I kunde visa.

03 • SAMMANFATTNING

Huvudfyndet: formellt lika, offentligt olika

Den avgörande skiljelinjen går inte alltid mellan tillåtet och förbjudet. Den går mellan det som får representera det gemensamma Sverige och det som förblir ett individuellt alternativ.

Offentlig normPrivat toleransInre andre

Det som offentliga institutioner framställerDet som är lagligt men främst behandlasDen som är juridiskt svensk eller lagligt som gemensamt, normalt och som en privat preferens, ett individuellt bosatt men inte fullt erkänns som bärare av representativt: genom styrdokument, undantag eller en särskild anpassning. Den offentliga nationens identitet.

finansiering, ceremonier, standardlösningar och nationell symbolik.

Partiets egna formuleringar

Principprogrammet skiljer uttryckligen mellan medborgarskap i staten och tillhörighet till den svenska nationen. Det anger både att alla medborgare ska ha samma rättigheter och skyldigheter och att även en infödd svensk kan upphöra att vara del av nationen genom byte av lojalitet, språk, identitet eller kultur. Därmed är den inre andra inte bara studiens konstruktion; kategorin finns i partiets egen doktrin. Valplattformen 2026 anger samtidigt att samhällsgemenskap endast kan byggas på majoritetsbefolkningens villkor. Principprogrammet ger svensk nationell kultur överordnad position inom staten och vill flytta stöd från invandrades ursprungskulturer till svenskt kulturarv.

Starkaste motbeviset: samma principprogram försvarar likhet inför lagen, fria val, yttrande-, mötes- och föreningsfrihet, nationella minoriteters kulturella autonomi och lika rättigheter oavsett nationstillhörighet. Studien finner därför inte stöd för påståendet att kulturell avvikelse i sig gör en infödd ensam svensk medborgare rättsligt osäker.

Adjudicering: underlaget visar en tydlig asymmetri i offentlig normativitet. Materiella följder måste däremot beläggas område för område; de får inte antas från den symboliska hierarkin.

04 • SAMMANFATTNING

Välfärden: från öppen medborgarskapsgräns till neutral kvalificeringsgrind

SD:s eget välfärdsunderlag ville begränsa bosättningsbaserade förmåner till svenska medborgare och, där EU-rätten krävde det, EU/EES-medborgare. Det är en öppen nationalitetsbaserad variant av välfärdschauvinism. Den beslutade lagen valde en annan konstruktion. Från 1 januari 2027 kvalificeras åtta bosättningsbaserade förmåner genom fem års bosättning eller viss arbetsinkomst. Regeln är formellt neutral i fråga om medborgarskap och gäller även återvändande svenska medborgare. Äldre regler gäller för den som bosatt sig i Sverige före ikraftträdandet.

FRÅGAVERIFIERATBEDÖMNING Partiets avsiktMedborgarskapsbaserad avgränsningEXPLICIT SD-POLITIK Beslutad mekanismFem års bosättning eller inkomstBESLUTAD · EJ I KRAFT Effekt på migrationIngen påtaglig effekt verifierad vid brytdatumetMOTSTRIDIGT UNDERLAG Kommunal följdÖkat ekonomiskt bistånd uppskattas till cirka 200–530 miljoner kronorOFFICIELL BERÄKNING

Den strukturella paradoxen

Fyra av de åtta förmånerna gäller funktionsnedsättning, sjukdom eller nedsatt arbetsförmåga. Inkomstvägen är därför minst tillgänglig för flera av de personer som är mest beroende av förmånerna. Bosättningsvägen står öppen, men sjukdom, funktionsnedsättning och ålder ska enligt regeringens motiv inte i sig utgöra synnerliga skäl för tidigare kvalificering.

Regeringens starkaste försvar: ingen utesluts permanent, regeln gäller lika oavsett nationalitet, redan beviljade rättigheter tas inte bort och anknytning genom tid eller arbete är ett legitimt kriterium.

Slutsats: H2 — välfärdschauvinism — har starkt stöd på avsiktsnivån och betydande stöd på mekanismnivån, men partiets modell och den beslutade lagen är inte identiska. Effekterna är ännu i stor utsträckning oprövade.

05 • SAMMANFATTNING

Kulturkanon, skola och religion: vem skriver det gemensamma Sverige?

Kulturkanon

Kulturkanon förbjuder ingen kultur. Urvalet gjordes av experter och stiftelseformen föreslogs för att skydda verksamheten från kortsiktig politisk styrning. Det är ett reellt försvar för projektet. Samtidigt är femtioårsgränsen kommitténs eget val. Den skapar en historisk tidsasymmetri: verk efter cirka 1975 kan inte tas med i experturvalet, vilket strukturellt begränsar senare migrations- och minoritetserfarenheter utan att detta behöver ha varit avsikten. Utredningen omtolkar dessutom "inkludering" från positivt erkännande av mångfald till att individer upptas i en delad gemenskap. Kanon föreslås föras in i skolans styrdokument och samhällsorienteringen för nyanlända.

Bedömning: kanon fungerar samtidigt som bildningsresurs, gemensam referensram, minnespolitik och identitetsinfrastruktur. Det finns ännu ingen verifierad effekt som visar att icke-kanonisk kultur trängts undan, men finansierings- och styrmekanismerna är verkliga.

Religion

Principprogrammet anger att staten inte bör vara religiöst neutral och att kristendomen bör ha särställning på historisk grund. Kommunprogrammet vill där det är möjligt ha kyrkliga skolavslutningar, samtidigt som det vill stoppa böneutrop och fullskaliga moskéer som avviker från svensk eller västerländsk byggnadstradition. TYPEXEMPELANALYS Formell symmetriNeutralitetspolicy som omfattar kors, hijab och politiska symbolerLikformig lydelse, men olika praktisk betydelse Öppen asymmetriKyrklig skolavslutning främjas; böneutrop och moskéer motarbetasMajoritetsreligion och minoritetsreligion ges olika offentlig position Religionsfriheten och likhet inför lagen består. Kritiken gäller därför inte att islam eller judendom generellt är förbjudna, utan att kristet arv ges offentlig normativitet som andra religioner inte ges på samma sätt.

06 • SAMMANFATTNING

Kön, trans och icke-binär offentlig tillhörighet

Studien skiljer strikt mellan könsdysfori som medicinsk diagnos och politisk patologisering. Kritik av en behandlingsmetod är inte i sig ett angrepp på en populations offentliga legitimitet.

Vad som är belagt

- Principprogrammet använder en binär könsmodell och beskriver oklar eller ombytt könstillhörighet som ett förhållande som kan kräva samhällsstöd.
- SD-Kvinnors program behandlar transpersoner endast under rubriken könsdysfori inom kvinnors hälsa. Icke-binär existens erkänns inte i de granskade dokumenten.
- Programmet åberopar försiktighet för behandling under 18 år men kräver att ingen könskorrigeras före 25 år. Det finns därmed ett dokumenterat glapp mellan den åberopade evidensens åldersgrupp och den föreslagna gränsen.
- SD-ledamöters motioner innehåller både legitima krav på uppföljning och information och kategoriska begränsningar av vård och juridiskt kön.

Starkaste försvaret: biologiskt kön har reella funktioner i medicin, statistik och vissa rättighetskonflikter; barn kräver högre försiktighet; vårdens evidensläge har varit osäkert; och en restriktiv politik kan beslutas demokratiskt utan att transpersoners människovärde förnekas.

Vad försvaret inte besvarar

Det förklarar inte varför trans och icke-binära liv i partimaterialet nästan enbart framträder som diagnos, risk, behandlingsfel eller ideologi. Det förklarar inte heller varför klinisk osäkerhet om en avgränsad grupp omvandlas till kategorisk politisk säkerhet för alla under 25 år.

Adjudicering: underlaget visar en restriktiv binär offentlig norm och politisk patologisering i delar av materialet. Det visar inte att transpersoner generellt saknar lika rättigheter, och det visar ingen genomförd generell rättighetsförlust genom SD vid brytdatumet.

07 • SAMMANFATTNING

Mat, landsbygd och den autentiska nationen

Landsbygdspolitiken bär ett starkt materiellt försvar: svensk livsmedelsproduktion, beredskap, djurskydd, arbetstillfällen och minskat importberoende är legitima offentliga mål. Att stödja jakt, jordbruk eller lokal mat är inte i sig diskriminering av veganer.

Den avgörande textstrukturen

Landsbygdsprogrammet bekräftar individens rätt att äta vad den vill men avvisar att Livsmedelsverket ska förespråka importerad tofu framför nationellt producerade animalier. Den privata valfriheten erkänns samtidigt som alternativets offentliga representation ifrågasätts. Det är ett tydligt exempel på asymmetrisk pluralism. Kommunprogrammet kräver att varje skollunch ska innehålla en kötträtt och en vegetarisk rätt, medan individanpassad mat endast ska ges av medicinska skäl. Regeln skapar tre nivåer:

KöttVegetarisktVeganskt/religiöst

Permanent offentlig baslinje ochPermanent individuellt alternativ.Utanför rätten när skälet inte är medicinskt.

obligatoriskt inslag.

En kollektiv köttfri dag är oförenlig med denna regel. Vegetarianen får däremot alltid mat; studien påstår inte motsatsen. Frågan gäller vilken kost som institutionen reproducerar som norm.

Adjudicering: den nationella produktionspolitiken är sakligt försvarbar. Men när animalier kodas som svenska och växtprotein som utländskt, och när offentlig måltidspolitik gör köttet permanent, får livsmedel också en identitetsfunktion. H1 — asymmetrisk pluralism — har starkt stöd i detta fall.

08 • SAMMANFATTNING

Familjen över gränsen, brottet och medlemskapets säkerhet

Den svenske medborgaren med utländsk partner

Familjemigrationsreglerna riktar formellt mot den sökande, men påverkar den svenska partners praktiska familjefrihet. Försörjnings- och bostadskrav, väntan, förnyelse och tillståndets anknytning till relationen kan göra gemensamt familjeliv i Sverige villkorat på ett sätt som inte gäller två svenska medborgare. Det starkaste försvaret är statens legitima rätt att reglera invandring och kräva att anknytningspersonen kan bära familjens etablering. Skyddsvägar finns vid våld, särskild anknytning och andra starka skäl. Kritiken är därför inte att svenskens rätt att älska förbjuds, utan att den praktiska möjligheten att leva med sin partner i Sverige är statusberoende.

Samma handling, olika följder

POSITIONSEKUNDÄR FÖLJD UTÖVER STRAFFET Ensam svensk medborgare Kan inte utvisas och har säkert medborgarskap. Dubbel svensk medborgare Kan enligt vilande grundlagsändring exponeras för framtida framtagna vid vissa mycket allvarliga brott eller oriktiga uppgifter. Icke-medborgare Kan exponeras för utvisning, tillståndsförlust eller hinder mot naturalisation. Medborgarskapssökande Även mindre allvarlig misskötsamhet kan fördröja eller hindra inträde.

Viktig gräns: detta bevisar inte olika straffmätning. Asymmetrin ligger i medlemskaps- och migrationsföljderna, inte nödvändigtvis i den straffrättsliga påföljden.

En ensam svensk medborgare kan bryta mot nästan varje beteendeideal och ändå behålla medlemskapet. Den prövade medlemmen kan möta större statusföljder av mindre allvarligt beteende. Det är modellens tydligaste medlemskapssäkerhetsasymmetri.

09 • SAMMANFATTNING

Demonstration, flagga, Koran och den rättsliga motvikten

Rättsläget måste analyseras genom handlingens hela sammanhang: vem äger föremålet, var handlingen sker, om en allmän sammankomst hålls, vad som sägs, om hot eller hets förekommer och om egendom skadas. HANDLINGUTGÅNGSPUNKTMÖJLIGA BEGRÄNSNINGAR Bränna egen Koran eller Bibel Inte i sig ett särskilt Hets mot folkgrupp, hot, ordningsproblem, brandrisk eller tillståndsvillkor beroende på brottsammanhang Bränna egen svensk eller utländsk Inte generellt förbjudet Samma allmänna regler; stöld eller skadegörelse om flaggan tillhör annan flagga Fredlig demonstration Grundlagsskyddad Ordningsslagen och konkreta säkerhetsrisker; inte politisk oenighet som sådan

Medborgarskapsfrågan

Fredlig opposition är inte grund för att frånta medborgarskap. Den vilande grundlagsändringen avser oriktiga uppgifter och brott som allvarligt skadar Sveriges vitala intressen, endast när ett annat medborgarskap finns. Socialdemokraterna röstade tillsammans med regeringspartierna och SD för det första grundlagsbeslutet. Reformen kan därför inte tillskrivas SD ensamt.

Starkaste skyddet: fria val, domstolar, proportionalitetskrav, EU-rätt, Europakonvention och internationella regler mot statslöshet begränsar modellen. Riksdagsdebatten visar dessutom att flera partier uttryckligen kräver att civilsamhälle, facklig verksamhet och fredlig opposition aldrig ska omfattas.

Rimlig risk: en framtida regel med rörliga eller otydliga rekvisit kan skapa en nedkylande effekt bland dubbla medborgare även om fredlig protest är laglig. Någon sådan uppmätt effekt finns inte vid brytdatumet.

10 • SAMMANFATTNING

Ekonomisk trovärdighet, demagogi och mandat

Löftespaketet

Valplattformen kombinerar lägre skatt på arbete, drivmedel, el och mat med fler poliser, starkare försvar, bevarade närsjukhus, tandvårdsreform, a-kassa för alla som arbetar och stärkt ekonomi för äldre. Ett sammanhållet kostnadsunderlag för hela paketet har inte kunnat beläggas. KLASSEXEMPEL Fullt eller tydligt finansierat Kulturkanons digitala plattform genom omfördelning inom kulturbudgeten Bruttobelopp men oklar nettoeffekt SD:s tidigare välfärdsbegränsning: besparing angiven, kommunala följdkostnader inte beräknade Redovisad målkonflikt Valplattformen medger att tandvårdsreformen kräver tuffa prioriteringar Otillräckligt underlag Helheten av skattesänkningar och utgiftsökningar Avsaknad av en enda integrerad budget räcker inte för etiketten demagogi. Studien använder en strängare test: existentiellt hot, moraliskt rent folk, fiendekonstruktion, förenklad orsak, attraktiva löften, dolda avvägningar, motstridiga standarder, kvarhållna felaktiga påståenden, finanspolitisk inkompatibilitet och oförklarad finansiering.

Bedömning: hot- och folkretoriken är tydlig, och flera löften saknar tillräckligt finansieringsunderlag i korpusen. Men vissa avvägningar redovisas öppet, flera åtgärder är tekniskt verkliga och partiet accepterar det finanspolitiska ramverket. Programmet fungerar bäst som en kombination av regeringsprojekt och electoral coalition of desires — inte som ren fantasibudget.

Mandatet

SCB:s partisympatiundersökning i maj 2026 uppskattade SD:s väljarstöd till omkring 18 procent. Det är betydande men inte en majoritet. Väljarstöd, stöd för enskilda förslag, kulturell överensstämmelse och möjligheten att forma regeringens agenda är fyra skilda saker. Det finns inget underlag för att anta att alla SD-väljare omfattar hela idealtypen.

11 • SAMMANFATTNING

De sex hypoteserna och den starkaste klassifikationen

HYPOTESUTFALLSKÄL H0 Vanlig demokratiskDelvisReella konservativa drag, rättsstat och pluralism består; men förklarar inte de systematiska norm- och konservatismresursasymmetrierna. H1 Asymmetrisk pluralismStarkt stödPrivat frihet kombineras återkommande med en offentlig majoritetsnorm. H2 ValfärdschauvinismStarkt stödPartiet vill uttryckligen avgränsa välfärd efter medlemskap; beslutad lag gör det genom tid och arbete. H3 Kulturell majoritarianismStarkt stödMajoritetens kultur ges tolkningsföreträde i kultur, skola, religion och civilsamhälle. H4 Illiberal nationaldemokratiBegränsat/Majoritetsorientering och press på institutionell autonomi finns, men fria val, domstolar och opposition medelhögt stödbestår. H5 Postfascism/revideradOtillräckligt stödHistorisk genealogi och vissa strukturella likheter finns; biologisk rasdoktrin, politiskt våld, ledarkult, nationalsocialismtotalitärt anspråk och avskaffad pluralism saknar stöd i den aktuella modellen.

Den obekväma men hållbara domen

Att kalla modellen “vanlig konservatism” underskattar dess medborgarskaps-, välfärds- och kulturgränser. Att kalla den nationalsocialism överskrider underlaget och kollapsar avgörande historiska skillnader. Den starkaste klassifikationen är:

En populistiskt radikalhögerorienterad, välfärdsnationalistisk och kulturellt majoritär syntes inom konstitutionell demokrati, med asymmetrisk pluralism och graderad medlemskapssäkerhet.

Begreppet majoritär separatism får stöd när det används avgränsat: majoriteten skiljer det offentliga, resursbärande “vi” från delar av den lagliga befolkningen utan att nödvändigtvis förbjuda deras privata liv. Det får inte användas som synonym för juridisk segregation eller diktatur.

12 • SAMMANFATTNING

Slutsats: vad kan den som redan är svensk faktiskt förlora?

En ensam svensk medborgares rättsliga medlemskap är mycket säkert. Personen kan inte utvisas. Kulturell

avvikelse, veganism, queer identitet, religionskritik, arbetslöshet eller fredlig opposition utgör inte grund för att förlora medborgarskapet.

Det som kan förloras först är offentlig normativitet. En medborgare kan förbli fullt laglig men få mindre

representation, mindre institutionellt stöd och mindre auktoritet att definiera nationens gemensamma identitet.

Materiella asymmetrier uppstår genom position, inte genom en enda etnisk kategori. Nybosatta,

låginkomsttagare, personer med funktionsnedsättning, blandstatushushåll, utländska partner, icke-medborgare och dubbla medborgare exponeras på olika sätt.

De starkaste skydden är rättsliga och institutionella. Likhet inför lagen, domstolsprövning, fri- och rättigheter,

unionsrätt, Europakonvention, statslöshetsförbud, opposition och bred parlamentarisk beredning begränsar de identifierade riskerna.

Den starkaste risken är normalisering av ett dubbelt medlemskap. Ett formellt, rättsligt medlemskap kan bestå

samtidigt som nationell tillhörighet, välfärdssolidaritet och offentlig representation görs villkorade eller graderade.

Direkt svar på huvudfrågan: SD försöker främst främja och institutionellt reproducera en identitet, inte i allmänhet förbjuda andra identiteter. "Tvång" uppstår där normeringen kopplas till materiella villkor, obligatoriska institutioner eller medlemskapssäkerhet. På många områden är mekanismen symbolisk; på välfärds-, migration- och medborgarskapsområden är den materiell.

Vad skulle fälla huvudtesen? Om genomförandet visar att alternativa identiteter får likvärdig institutionell auktoritet och resurstillgång; om de materiella reglerna inte producerar systematiska statusasymmetrier; om kulturprojekten förblir frivilliga och pluralistiska utan undanträngning; eller om partiets framtida program överger majoritetsvillkoret och nationalitetsbaserad solidaritet måste slutsatsen begränsas eller dras tillbaka.

Formellt medborgarskap kan vara lika och den offentliga tillhörigheten ändå ojämnt fördelad. Det är Volym II:s centrala och mest robusta slutsats.